ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΙΑ ΤΟΝ κ. Δ. ΤΟΦΑΛΟΝ

Εἰς τὴν ἐφημερίδα «Καθημερινὴ» ἐδημοσιεύθη ἡ κάτωθι ἐπιστολή:

Κύριε Ἀθηναῖε. Διαμαρτύρομαι διὰ τὴν ἀνακρίβειαν περὶ τῶν ὅσων γράφετε, διὰ τὸν ἀδελφικόν μου φίλον Δημήτριον Τόφαλον, σεβαστόν καὶ θερμόν πατριώτην διερχόμενον τώρα ἡσύχως τάς ἡμέρας του, εἰς Πάτρας.

Ὁ Δ. Τόφαλος οὐδέποτε ἐπείνασεν. Ἐγύρισεν ὅλον τόν κόσμον μὲ θέατρα (Κίρκους) καὶ παντοῦ ἐδόξασε τὸ ἑλληνικόν ὄνομα. Τὸ 1912 — 1913 ἐπανῆλθε καὶ κατετάγη ἐθελοντής. Διότι ἦτο βαρύς ὁ ἰατρός τὸν ἔβγαλε βοηθητικόν.

Ὑποτίθεται ὅτι εἶμαι ὁ δυνατώτερος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου τοῦ ἀπήντησε γελῶν ὁ Τόφαλος, καὶ σεῖς μὲ βγάζετε βοηθητικόν;

Νομίζω κάποια περίοδο μεταξὺ 1905 — 1912 ἐχρησιμοποιήθη ὡς κατάσκοπος εἰς Τουρκίαν καὶ πάλιν φυσικὰ ἐθελοντής. Ὑπῆρξεν ἀδελφικός φίλος καὶ ἔπεισε τὸν Γ. Σαράφην διὰ τὴν ἐκ 300.000 δολλαρίων δωρεάν του εἰς τὸν δῆμον Ἀθηνῶν.

Τὸ 1930 ἔχασε ἀπὸ τὸ κράχ τῆς Ἀμερικῆς τὴν περιουσίαν του ἀνερχομένην εἰς 200.000 δολλάρια.

Συνδεθεὶς ἀπὸ τότε μὲ τὴν μεγάλην ἀμερικανικὴν ἑταιρίαν τροφῶν καὶ ποτῶν R. C. Williems ὑπῆρξεν ὁ σοβαρώτερος παράγων διὰ τὴν διάδοσιν εἰς ΗΠΑ., τῶν ἑλληνικῶν ποτῶν, τροφίμων καὶ ἄλλων προϊόντων

Διὰ τὴν πατριωτικὴν δρᾶσιν του 1932 —1948 χρειάζονται ἑκατοντάδες σελίδες. Συνέλεξε πολλὲς χιλιάδες δολλάρια διὰ τὴν βοήθειαν τῆς Ἑλλάδος. Μέλος ὅλων τῶν ἐπιτροπῶν, φίλος διασήμων Ἀμερικανῶν, μέλος δεκάδων συλλόγων, προσωπικὸς φίλος τοῦ σήμερον Πατριάρχου Ἀθηναγόρα. Προστάτης τῶν Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν, φίλος στενὸς τοῦ μπάσου Ν. Μοσχονᾶ καὶ τόσα ἄλλα.

Ἐπανῆλθεν εὐπορώτατος τὸ 1950. Ἔκτοτε διαμένει εἰς Πάτρας.

Ὁ Δ. Τόφαλος ὑπῆρξεν ἕνας ἀπὸ τοὺς ἐκλιπόντας ἤδη ρομαντικοὺς τύπους τῆς Ἑλλάδος, οἱ ὁποῖοι ἐπαξίως διεφήμισαν τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Ἀκέμα κατέχει τὸ ρεκὸρ ἀνυψώσεως βάρους διὰ τῆς μιᾶς χειρός.

Μετὰ τιμῆς

ΝΕΣΤ. ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ ΠΛΑΠΟΥΤΑΣ

Ἀθῆναι, 22—7—64

ΚΑΦΕΚΟΠΤΕΙΟΝ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ
ΠΛΑΤΕΙΑ ΜΑΡΚΑΤΟ
προσφέρει πάντα τοὺς ἀγνότερους καφέδες

ΚΑΘΑΡΙΣΤΗΡΙΑ ΣΙΔΗΡΩΤΗΡΙΑ ΒΑΦΕΙΑ
Ἀθαράμπολον
ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ
Τηλ. 38—90

ΝΕΟΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ
ΒΑΦΗΣ ΥΠΟΔΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΣΑΝΤΩΝ
ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΟΝ ΣΤΙΛΒΩΤΗΡΙΟΝ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΒΛΑΧΟΥ
ΜΑΙΖΩΝΟΣ 50, ΤΗΛ. 50—06, ἐναντι Καθολικῆς ἐκκλησίας
Εὑρισκόμεθα εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ πληροφορήσωμεν τὸ ἀξιότιμον κοινὸν, ὅτι εἰσηγάγομεν ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸ μεγαλύτερον γερμανικὸν ἐργοστάσιον BAYEP νέον ἐπαναστατικὸν τύπον ἀνεξιτήλων χρωμάτων διὰ τὴν βαφὴν καὶ στίλβωσιν ὑποδημάτων, τσαντῶν κλπ.
Εἰδικός, ἐκπαιδευθεὶς πρὸς τοῦτο, ἀναλαμβάνει τὴν σχετικὴν ἐργασίαν. Ἐπισκεφθῆτε μας διὰ νὰ πεισθῆτε.

ΣΥΡΜΑΤΟΠΛΕΓΜΑΤΑ
ΠΕΡΙΦΡΑΞΕΙΣ
ΤΡΙΩΝ ΝΑΥΑΡΧΩΝ 5 & ΟΘΩΝΟΣ-ΑΜΑΛΙΑΣ
ΤΗΛ. 55-82
"ΣΥΡΜΕΤ"

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ

Συνέχεια ἐκ τῆς 1ης σελίδος

ά. Ὡς διαλαμβάνει ὁ Τρεμπέλας (εἰς Κ. Τριανταφύλλου σελ. 28) τὸ ὄνομα Ἀνδρεὺς ἢ ἡ Ἀνδρείας ἢ Ἀνδρέας μνημονεύεται παρὰ τῶν Ἡροδότου, Πλουτάρχου, Παυσανίου, Κασσίου καὶ ὅτι ἐχρησιμοποιεῖτο παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις ἀπὸ τοῦ δευτέρου π. χ. αἰῶνος. Πράγματι δέ, Ἀνδρεὺς ἐκαλεῖτο ὁ βασιλεὺς τῆς Ἄνδρου, σχέσιν ἔχοντα μὲ τὸν Ραδάμανθον τῆς Κρήτης. Ὁ Φαμριέρ (Γάλλος κρητικὸς) ἐτυμολογεῖ τὸ ὄνομα Ραδάμανθος ἐξ ἑβραϊκῆς ρίζης ἡ ὁποία σημαίνει «Τὸ ἄνθος τῶν Ἀρείων»καὶ δηλοῖ τὰς σχέσεις αἱ ὁποῖαι ὑφίσταντο μεταξὺ τῆς Ἑβραϊκῆς φυλῆς τῶν Δανιτῶν καὶ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου.

Τὸ ὄνομα Ἀνδρέας ἀνευρίσκεται, περαιτέρω, τὸν δεύτερον π. Χ. αἰῶνα εἰς τὴν Ἑλλάδα φέρει δὲ τοῦτο ἐπώνυμος ἄρχων κατὰ τὸ ἔτος 185 π. Χ. περίπου. Ἡ ἁπλοποίησις τοῦ ὀνόματος Ἀνδρεὺς πρέπει νὰ ἐπῆλθεν μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, καὶ ἰδιαίτερα μετὰ τὴν ἕνωσιν τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὸν Μ. Ἀλέξανδρον, ὅτε καὶ διεμορφώθη ἡ κοινὴ γλῶσσα, τοσούτω μᾶλλον καθ' ὅσον ὁ Ἀριστοφάνης μᾶς παραδίδει τύπους τῆς σήμερον ὁμιλουμένης δημοτικῆς γλώσσης.

Ζήτημα γεννᾶται καθ' ὅσον ἀφορᾶ εἰς τὴν μεταφορὰν τοῦ ὀνόματος Ἀνδρέας εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Κατ' ἀρχὰς δέον νὰ σημειωθῆ ὅτι παρὰ τοῖς Ἑβραίοις ἀπαντῶνται πλειότερα ἑλληνικὰ ὀνόματα, ὡς τὸ τοῦ Ἀποστόλου Φιλίππου. Καθ' ὡρισμένας ἐνδείξεις, τὰς ὁποίας ἐνίσχυσεν ἡ κατὰ ὁ ἔτος 1953 ἀνάγνωσις τῆς Μινωϊκῆς γραφῆς τῇ βοηθείᾳ τοῦ ἑβραϊκοῦ ἀλφαβήτου, παλαιόταται ἐπικοινωνίαι ὁμολογοῦνται μεταξὺ τοῦ Ἑβραϊκοῦ λαοῦ καὶ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων. Κατὰ μίαν ἄποψιν, ἡ ἐπικοινωνία αὐτὴ ἔλαβε χώραν κατὰ πρῶτον εἰς Αἴγυπτον ἐκ τῆς ὁποίας προέρχεται ὁ Δαναὸς οἰκιστὴς τοῦ Ἄργους. Ὁ Δαναὸς οὗτος ἔδωσε καὶ τὸ ὄνομά του εἰς τοὺς ἐκστρατεύσαντας ἐπὶ τὴν Τροίαν Ἕλληνας. Πράγματι ὁ Ὅμηρος ἀποκαλεῖ, 44 περίπου φοράς, τοὺς Ἕλληνας Δαναούς. Ἐξ ἄλλου, ὁ Ἰακὼβ ὀνομάζει ἕνα τῶν υἱῶν του Δάν, ἐξ οὗ ἡ φυλὴ τῶν Δανιτῶν οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Σολομῶντος καθίστανται ποντοπόροι εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ ἀργότερον ἀνέρχονται τὸν Εὔξεινον Πόντον καὶ τοὺς μεγάλους ποταμοὺς τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης (Δούναβις, Δνείστερος) καὶ φθάνουν ἕως τὴν Δανίαν.

Νέαι σχέσεις ὁμολογοῦνται ἀργότερον ὅτε οἱ Φιλισταῖοι, Κρῆτες τὴν καταγωγήν, ὡς γίνεται παραδεκτὸν σήμερον, καταλαμβάνουν τὰ παράλια τῆς Ἰουδαίας καὶ μὲ τὸν ὑπερτερον ὁπλισμὸν των ἐμποδίζουν τοὺς περιπλανωμένους Ἑβραίους νὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς τὴν Χαναάν.

Τέλος, παραδίδεται ὅτι οἱ Σπαρτιᾶται εἶχον διπλωματικὰς σχέσεις μὲ τοὺς Ἑβραίους, ἀργότερον δὲ αἱ μεγάλαι πόλεις τῆς Μεσογείου, Ἀλεξάνδρεια καὶ Ἔφεσος εἶναι μεσταὶ Ἑβραϊκῶν κοινοτήτων.

Οἱαδήποτε ὑπόθεσις περὶ τῆς προελεύσεως τοῦ ὀνόματος Ἀνδρέας παρὰ τοὺς Ἑβραίους εἶναι ἀστήρικτος, δεδομένου μάλιστα ὅτι ἡ οἰκογένεια τοῦ Ἀποστόλου εἶναι ταπεινὴ οἰκογένεια ψαράδων. Ὁπωσδήποτε ὅμως θὰ πρέπει νὰ υἱοθετήσωμε ἢ ὅτι ὁ ἑλληνικὸς πολιτισμὸς εἶχε τοιαύτην ἀκτινοβολίαν εἰς τὴν Ἰουδαίαν ὥστε καὶ οἱ ἀγράμματοι Ἑβραῖοι ἐσυνήθιζον τὰ ἑλληνικὰ ὀνόματα, ὅπως ἀργότερον καὶ οἱ Ρωμαῖοι, ἢ ὅτι οἱ ἀπόστολοι Ἀνδρέας ὅπως ἄλλωστε καὶ ὁ Ἀπόστολος Φίλλιπος) εἶχον εὐθεῖαν καταγωγὴν ἑλληνικήν.

Τὸ δεύτερον γεγονὸς τὸ ὁποῖον μαρτυρεῖ ὑπὲρ τῆς ἑλληνικότητος τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου εἶναι βιβλικῶς θεμελιωμένον παρὰ τοῦ χωρίου τοῦ Εὐαγγελίου τὸ ὁποῖον μᾶς διαγράφει τὰς ἀφίξεως τῶν Ἑλλήνων οἱ ὁποῖοι ἐπεζήτουν συνάντησιν μετὰ τοῦ Χριστοῦ. Διὰ τοῦ Φιλίππου, ἀπευθύνονται εἰς τὸν Ἀνδρέαν ὁ ὁποῖος καὶ παρουσιάζει εἰς τὸν Χριστόν. Πολλοὶ συγγραφεῖς διαβλέπουν εἰς αὐτὴν τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ Ἀνδρέου τὸ θάρρος καὶ τὸ σθένος του διὰ τὰ ὁποῖα καὶ ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦτο. Διατὶ ὅμως νὰ μὴ ἀναζητήσωμε, περαιτέρω, τὴν ἑρμηνείαν τοῦ χωρίου τούτου εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Ἀνδρέας, ὡς ἐκ τῆς πιθανῆς ἑλληνικῆς καταγωγῆς του ἦτο ὁ πλέον κατάλληλος δι' αὐτὴν τὴν παρουσίασιν τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸν Χριστάν, καὶ ὅτι, ἀκόμη, ἐγνώριζε τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν;

Τρίτον στοιχεῖον ὑπὲρ τῆς ἑλληνικότητας τοῦ Ἀποστόλου εἶναι τὰ πλειστάκις μαρτυρούμενα ὑπὸ τῆς Βίβλου προσόντα του, ἤτοι τὸ θάρρος του, ἡ πρωτοβουλία του καὶ τὸ ἐνδιαφέρον του περὶ τὴν ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας: Οὕτω, εἶναι μαθητὴς τοῦ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, προσκολλᾶται εἰς τὸν Χριστόν μόλις τὸν ἐγνώρισε καὶ ἀφοῦ διὰ μακρῶν συνωμίλησε μαζί του, βοηθεῖ τὸνΧριστὸν κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ θαύματος τῶν ἄρτων καὶ τῶν ἰχθύων,, ὁδηγεῖ εἰς τὸν Χριστόν τὸν ἀδελφόν του Πέτρον καὶ τὸν συγχωριανόν του Φίλιπον, καὶ λαμβάνει μέρος εἰς ἐσχατολογικὴν συζήτησιν μετὰ τοῦ Χριστοῦ. Αἱ πρωτοβουλίαι καὶ τὰ ἐνδιαφέροντα αὐτὰ τοῦ Ἀποστόλου δεικνύουν χαρακτῆρα καὶ πνεῦμα ἐλεύθερα καὶ ἀνεπτυγμένα, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον προσιδιάζει μᾶλλον εἰς ἑλληνικῆς καταγωγῆς ἄτομα, παρὰ εἰς ἄτομα ἀνήκοντα ἀρχῆθεν εἰς τὸν Ἑβραϊκόν λαόν.

Τέταρτον στοιχεῖον ὑπὲρ τῆς ἑλληνικότητος τοῦ Ἀποστόλου εἶναι τὸ ἀποστολικὸν του ἔργον τὸ ὁποῖον ἔλαβε χώραν εἰς χώρας σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἑλληνικάς, ἤτοι τὴν Βιθυνίαν, τὴν Θράκην, τὴν Ἤπειρον, τὴν Ἀχαΐαν. Δεχόμενας τὸ γεγονὸς τῆς ἐπιφοιτήσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πρέπει νὰ δεχθοῦμε καὶ τὴν ὑπόθεσιν ὅτι ὁ Εὐαγγελισμὸς τοῦ κόσμου ἔγινε κατὰ σχέδιον εἰς τὸ ὁποῖον πρωτεύοντα ρόλον θὰ διεδραμάτισαν αἱ φυσικαὶ κλίσεις καὶ τὰ ὑφιστάμενα προσόντα ἑκάστου Ἀποστόλου. Καὶ ἐν προκειμένῳ, ἡ ἐνδεχομένη ἑλληνικὴ καταγωγὴ τοῦ Ἀποστόλου καὶ ἡ γνῶσις, πιθανῶς, τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, τοῦ προσδιώρισαν ὡς χώρας ἔνθα ὑφίστατο ἑλληνικὸν στοιχεῖον.

2) Ἡ κλῆσις τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου. Πλειότερα χαρακτηριστικὰ ἐπὶθετα δίδονται εἰς τοῦτον: Ἀπόστολος, Ἅγιος, Μάρτης, Πρωτόκλητος Πολιοῦχος. Ἐξ ὅλων τούτων, τὸ τοῦ Πρωτοκλήτου ἐδημιούργησαν ἀντιδράσεις εἰς τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ παραδοχή του θὰ ἤρχετο εἰς ἄμεσον ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ὑποστηριζομένην ἰδιαιτέραν σημασίαν τῆς θέσεως τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου. Οὕτω διττὴ εἶναι ἡ στάσις τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ σιωπᾶ καὶ δὲν ἀναφέρει ποσῶς τὸν χαρακτῆρα τοῦτον τοῦ Ἀποστόλου ὡς Πρωτοκλήτου, ἢ τὸν ἀμφισβητεῖ ἰσχυριζομένη ὅτι ἡ κλῆσις ἦτα ταυτόχρονος καὶ πρὸς τὸν Ἀνδρέαν καὶ πρὸς τὸν Πέτρον. Ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία εἰς τὸ χωρίον τοῦ Εὐαγγελίου (Ματθαῖος 4, 18 20) τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται πράγματι εἰς ταυτόχρονον κλῆσιν καὶ τῶν δύο ἀδελφῶν, Πέτρου καὶ Ἀνδρέου. Ἀγνοεῖ οὕτω ἕτερον χωρίον (Ἰωάννης 1, 35 —42) κατὰ τὸ ὁποῖον ὁ Ἀνδρέας γνωρίζει καὶ συνομιλεῖ ἐπ' ἀρκετὸν μετὰ τοῦ Χριστοῦ ὑπὸ τοῦ ὁποίου πείθεται ὅτι οὗτος εἶναι ὁ Μεσσίας. Περὶ τούτου πεπεισμένος ὁ Ἀνδρέας, πείθει καὶ τὸν ἀδελφόν του Πέτρον καὶ οὕτω γνωρίζει καὶ ὁ Πέτρος τὸν Χριστόν. Ἀπὸ αὐτὴν τὴν πρώτην γνωριμίαν ἕως τὴν στιγμὴν τῆς ἐπισήμου κλήσεως ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ, ποέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι μεσολάβησε ἕνα διάστημα κατὰ τὸ ὁποῖον ὁ Ἀνδρέας (ἐνδεχομένως καὶ ὁ Πέτρος) ἐσύχναζε καὶ ἤκουε τὸν Χριστόν. Ἄνευ τῆς μεσολαβήσεως τοῦ Ἀνδρέου ὁ Πέτρος δὲν θὰ ἦτα προετοιμασμένος νὰ δεχθῆ τὴν κλῆσιν τοῦ Χριστοῦ. Ἄλλωστε, ὅπως ἀναφέραμε, ὁ Ἀνδρέας ὡδήγησεν εἰς τὸν Χριστόν καὶ τὸν Φίλιππον.

Καταφαίνεται λοιπὸν ὅτι ὁ ἀποδοθείς ὑπὸ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας χαρακτηρισμὸς τοῦ Ἀποστόλου ὡς Πρωτοκλήτου εἶναι ἱστορικῶς καὶ θρησκευτικῶς βάσιμος καὶ ὅτι ὁ ρόλος ἐνεργός, καὶ ἐνίσχυσε τὴν ἄποψιν ὅτι ὁ Χριστός ἦτο ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας, ταῦτα μάλιστα, καθ' ὅν χρόνον οὐδεὶς ἐκ τῶν μαθητῶν οὐδὲ καὶ αὐτὸς ὁ Πέτρος, οὐδεμία παρουσίασε πρωτοβουλίαν.

Τὰ δύο χαρακτηριστικὰ αὐτά, τὸ τῆς ἑλληνικότητος καὶ τὸ τῆς πρώτης κλήσεως τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου εἶναι ἄξια πάσης ἐρεύνης ἱστορικῆς. Θεμελιούμενα ὑπὸ τῆς ἐρεύνης τῆς Βίβλου καὶ τῶν λοιπῶν πηγῶν τῆς γενικῆς ἱστορίας, εἶναι ἱκανὰ νὰ προβάλουν εἰς τὸν Χριστιανικὸν κόσμον ἀνάγλυφον τὴν προσωπικότητα καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἀποστόλου τὰ ὁποῖα καθ' ἡμᾶς παρημέλησε ἡ Ἐκκλησία μας καὶ οἱ ἱστορικοί μας. Δυστυχῶς, ὑπῆρξεν ἐποχή ὅτε πᾶν τὸ ἔχον ἑλληνικὴν τὴν προέλευσιν ἦτο καταδικασμένον ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν ὡς εἰδωλολατρικὸν καὶ συνεπῶς οὐδεμίαν σημασίαν θὰ εἶχε τυχὸν ἀπόδειξις τῆς ἑλληνικότητος τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου. Ὁ ἑλληνικὸς ὅμως πολιτισμός ὁ ὁποῖος τόσον καταπολεμήθη ἕως καὶ τὴν βυζαντινὴν ἐποχὴν ἦτο ὁ ἀναγκαῖος ὅρος ὁ ὁποῖος συνετέλεσεν εἰς διάδοσιν τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας. Καὶ ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες, περισσότερον, ἐνίσχυσε χριστιανὸς ἀπὸ Ἕλληνες, ἐνεστερνίσθημεν τὴν ἐθνικὴν τῶν Ἑβραίων ἱστορίαν καὶ δι' αὐτῆς κατεπολεμήσαμε τὴν ἰδικήν μας, τὴν ἑλληνικὴν ἱστορίαν, ἡ ὁποία ὅμως προσέφερε τὰ πάντα κατὰ τὴν προσπάθειαν, ὅπως ἡ θρησκεία καὶ ἡ ἱστορία ἑνὸς μικροῦ λαοῦ, τοῦ Ἑβραϊκοῦ, καταστῆ παγκόσμιος ἱστορία καὶ θρησκεία.

Ἰδιαιτέρως ἡ Ἐκκλησία τῶν Πατρῶν, Ἐκκλησία κατ' ἐξοχὴν Ἀποστολική, ἁγιασθεῖσα ὑπὸ τοῦ μαρτυρίου τοῦ Πρωτοκλήτου, τοῦ ὁποίου τὸ ἐπιστρεφόμενον λείψανον εἶναι τὸ μόνον αὐθεντικὸν λείψανον Ἀποστόλου (Κ. Τριανταφύλλου εἰς ἐφημερίδα Πελοπόννησος τῆς 30)6)64) δέον νὰ ἀναλάβη τὴν ἐπιχείρησιν πάσης ἐρεύνης ἐπιστημονικῆς καὶ θρησκευτικῆς ὥστε νὰ ἀποκατασταθῆ πλήρως ὁ βίος τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου.

Δ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΚΟΥΖΙΝΕΣ
ΙΖΟΛΑ
Στὴν
"Ἑστία"
Ἑρμοῦ 22

Atlas Copco
Ο ΝΕΟΣ ΤΥΠΟΣ ΜΕ ΤΑ ΠΟΛΛΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
102.

ΔΗΖΕΛΟΚΙΝΗΤΟΣ Ἢ ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΤΟΣ ΑΠΟΔΟΣΕΩΣ 75 ΚΥΒ. ΠΟΔ. ΑΝΑ 1' • ΑΣΥΓΚΡΙΤΟΣ ΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΩΣ • ΜΙΚΡΟΝ ΒΑΡΟΣ ΚΑΙ ΣΤΑΘΕΡΑ ΑΠΟΔΟΣΙΣ
ΑΘΗΝΑΙ ΠΑΤΗΣΙΩΝ 63 ΤΗΛ. 819.815-6-7
Ἄτλας Κόφκο Ἑλλάς
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗ 3 ΤΗΛ. 78.076
Ἀντιπρόσωπος Νομοῦ Ἀχαΐας
ΕΥΘΥΜΙΟΣ Κ. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
Μαιζῶνος 89 - Τηλ. 46-72 - ΠΑΤΡΑΙ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ • ΣΧΟΛΙΑ • ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γράμματα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα

ΑΝΩΜΑΛΟΣ Η ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Πολύτιμα στοιχεῖα ἀπὸ τὴν μελέτην τοῦ κ. Μπερνὰρ Καιζέρ

ΑΘΗΝΑΙ. (Ἰδιαιτέρα Ὑπηρεσία). Ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα περιλαμβάνει τὸ νέον βιβλίον τὸ ὁποῖον ἔγραψεν ὁ Γάλλος Καθηγητὴς Πανεπιστημίου καὶ διευθυντὴς τοῦ Κέντρου Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν Ἀθηνῶν κ. Μπερνὰρ Καιζέρ, περὶ τοῦ δημογραφικοῦ προβλήματος τῆς Ἑλλάδος καὶ τάς σημειουμένας πληθυσμιακὰς ἀνακατατάξεις.

Ὁ κ. Καίζερ, ἀλλοῦ σημειώνει, ὅτι αἱ Ἀθῆναι σημειώνουν μίαν ὑπερανάπτυξιν, ἀφοῦ ἔχει συγκεντρώσει τὸ 52, 13% τοῦ ἀστικοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας καὶ τὸ ἕνα πέμπτον τοῦ ὁλικοῦ πληθυσμοῦ (1. 852.709 κάτοικοι) ἀκολούθως τονίζει ὅτι διὰ τὴν Θεσσαλονίκην ἀρχίζει τώρα μία νέα ἐποχή, προσθέτων διὰ τάς Πάτρας, ὅτι εἶναι ἡ ἀνερχομένη πόλις καὶ ὅλα ὅσα ἀνεγράφησαν εἰς τὸ φύλλον τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» Πατρῶν τῆς παρελθούσης Δευτέρας.

Ἐν συνεχείᾳ καὶ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ γενικώτερον τὴν ἐπαρχιακὴν Ἑλλάδα, ὁ κ. Καιζέρ, εἰς τὴν σημαντικὴν μελέτην του γράφει καὶ τά ἑξῆς:

Ἡ αὔξησις τοῦ ἀστικοῦ πληθυσμοῦ δὲν γίνεται μὲ τὸν ἴδιον ρυθμόν εἰς ὅλα τὰ γεωγραφικὰ διαμερίσματα τῆς χώρας. Μεταξὺ τῶν ἀπογραφῶν τοῦ 1951 καὶ τοῦ 1961, ὁ ἀστικός πληθυσμός τῆς Κεντρικῆς Ἑλλάδος ηὐξήθη κατὰ 32, 85%, τῆς Κρήτης κατὰ 20,33% τῆς Μακεδονίας 19,25% καὶ τῆς Θεσσαλίας 14,7%. Ἀντιθέτως, ἐμειώθη ὁ ἀστικός πληθυσμός τῶν νήσων τοῦ Ἰονίου καὶ τοῦ Αἰγαίου. Εἰδικώτερα, ἡ πρωτεύουσα ἀπερρόφησε τὰ 68,7% τῆς ὁλικῆς αὐξήσεως τοῦ ἀστικοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας καὶ ἡ Θεσσαλονίκη τὰ 11,3%.

Ἐξετάζων τούς μετασχηματισμούς αὐτούς τῆς ἰσορροπίας δυναμισμοῦ μεταξὺ περιφερειῶν, ὁ καθηγητὴς Καιζέρ διαπιστώνει μίαν εὐρύτητα πολὺ σημαντικὴν ἀπὸ ἄλλης ἀπόψεως. Δέν πρόκειται μόνον περὶ τῆς «ἀθηναϊκῆς συγκεντρώσεως», ἀλλὰ περὶ ὁλοκλήρων περιοχῶν. Δηλαδὴ εἰς τὰς γονίμους περιοχάς τῆς «ζωντανῆς Ἑλλάδος». — Ἀνατολικὴ Στερεά, Θεσσαλία καὶ Μακεδονία — «τόσον ὁ ἀστικός πληθυσμὸς ὅσον καὶ ὁ ἀγροτικός πληθυσμὸς αὐθάνονται μαζί. Ἀντιθέτως ἡ νησιωτικὴ Ἑλλάς, ἡ Πελοπόννησος καὶ μέχρις ὡρισμένου βαθμοῦ ἡ Θράκη καὶ ἡ Ἤπειρος, παρακμάζουν χωρίς αἱ πόλεις των νὰ χρησιμεύουν ὡς καταφύγια τῶν ἀγροτῶν».

Ὁ καθηγητὴς Καιζὲρ διατυπώνει ὡρισμένας προϋποθέσεις διὰ τὴν ἀναζωογόνησιν τῶν ἐπαρχιῶν, ἀλλὰ συγχρόνως ἀποκρούει τάς ἀντιαθηναϊκάς προτάσεις ποὺ ἀκούοντσι τελευταίως: «Ἡ περιφερειακὴ ἀνάπτυξις καὶ ἡ ἀναδιάρθρωσις ἐξαρτῶνται, εἰς τελευταίαν ἀνάλυσιν, ἀπὸ τάς ἱκανότητας τῆς ἰδιωτικῆς ἐπιχειρήσεως καὶ τοῦ Κράτους ὅπως πρεκαλέσουν τὴν γεωγραφικὴν ἐπέκτασιν τῆς προόδου τῶν παραγωγικῶν δραστηριοτήτων. Ἡ βαθυτέρα γνῶσις τῆς πραγματικῆς κατάστάσεως θὰ ἐπέτρεπεν ἀναφιβόλως τὴν καλυτέραν κατεύθυνσιν τῆς ἀναπτύξεως. Ἀλλὰ αἱ ἔρευναι διὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ χώρου καὶ ἡ ἐπιλογὴ τῶν μέσων πρέπει ἐπίσης νὰ ἀλάβη ὑπ' ὄψιν τὴν γεωγραφικὴν ἄποψιν τοῦ ζητήματος, ἡ ὁποία συνοψίζεται εἰς μίαν φράσιν: Ἰσορροπία μεταξὺ πόλεων καὶ ὑπαίθρου. Διὰ πολλούς, τὸ ἐπαρχιακὸν πρόβλημα εἶναι πρῶτα ἀπ' ὅλα πρόβλημα ἀγροτικῆς προόδου. Σοβαραὶ προσπάθειαι ἔγιναν πρὸς τὴν πλευράν αὐτὴν καὶ ἡ μεταμόρφωσις τῆς ἑλληνικῆς ὑπαίθρου μαρτυρεῖ τοῦτο. Ἀλλὰ ἡ γεωργικὴ ἀνάπτυξις δὲν ἀρκεῖ καὶ δὲν θὰ εἶναι ποτὲ ἀρκετὴ διὰ τὴν τόνωσιν τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τῶν ἐπαρχιῶν. Ἡ ἐξέτασις τῶν ἀντικειμενικῶν δεδομένων δεικνύει ὅτι, μέσα εἰς μίαν ζώνην, δὲν ἀρκεῖ ἡ γεωργικὴ πρόοδος διὰ νὰ δώσῃ εἰς τὰς πόλεις λειτουργικὸν δυναμισμόν, οὕτως ὥστε νὰ συγκρατήσουν τὸν πληθυσμόν καὶ νὰ ἀφιοποιήσουν τὸ δυναμικόν τῆς περιοχῆς των. Ἐφ' ὅσον περιορίζεται εἰς τὸ νὰ ὑφίσταται τὸ πέρασμα τῶν δημογραφικῶν ροῶν — πρὸς τάς Ἀθήνας, πρὸς τὸ ἐξωτερικόν — ἡ πόλις δὲν ἠμπορεῖ νὰ παίξῃ τὸν πρέποντα ρόλον της εἰς τὸν γεωγραφικὸν ἱστόν. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι ἐπιβάλλεται ἀνάγκη νὰ ἐμφυσηθῆ μία νέα ζωὴ εἰς τὰ ἐπαρχιακὰ κέντρα νὰ ἀναζωογονηθοῦν, διὰ νὰ ἀναλάβουν ὁριστικῶς τὴν ἀπαραίτητον πολιτικὴν λειτουργίαν».

Κάτι ποὺ πρέπει νὰ ἐξετασθῆ

ΘΑ ΜΟΛΥΝΘΗ Η ΘΑΛΑΣΣΑ ΤΗΣ ΣΙΚΕΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ;

Τὰ ραδιενεργὰ κατάλοιπα τῆς Ἀντίμπ

Εἰς τὸ τελευταῖον τεῦχος τοῦ γαλλικοῦ περιοδικοῦ «Φιλολογικὰ Νέα» δημοσιεύεται ἐνδιαφέρον ἄρθρον τοῦ διαπρεποῦς Γάλλου ἰατροῦ κ. Ἀλαὶν Μπομπὲρ σχετικὸν μὲ τὴν μόλυνσιν τῶν θαλασσῶν διὰ τοῦ ὁποίου προειδοποιεῖ, μεταξὺ ἄλλων, ὅτι «τὰ ραδιενεργὰ ὑπολείμματα τὰ ἀπορριπτόμενα εἰς τὴν Ἀντίμπ, πόλιν κειμένην εἰς τὰς παραθαλασσίους Ἄλπεις, θὰ μολύνουν τὰ ὕδατα τῆς Σικελίας, ἤ τῆς Ἑλλάδος». Καὶ κατὰ